

său componistic, Sânziana Dobrovicescu a abordat cu mult curaj ideea reprezentării sonore a unei culori și a semnificațiilor acesteia, în cazul de față fiind vorba de albastru. Propunându-și să suprapună elemente precum viața, singurătatea, tristețea, credința asociate culorii mai sus menționate, *Albastruprelungit* este un remarcabil exercițiu componistic, conceput din punct de vedere muzical ca o deconstrucție a texturilor timbrale, în care am fi dorit însă ca tânăra compozitoare să fi explorat mai mult posibilitatea unor alternanțe de nuanțe sonore, care ar fi putut puncta tocmai multitudinea de nuanțe ale culorii albastru ce poate merge de la indigo până la bleu ciel, evitând astfel micile momente statice din cadrul discursului muzical.

Programului serii a mai cuprins opusurile *ThReeILLS* de Șerban Marcu și *Mine eyes smell onions; I shall weep anon* de Erik Sandberg, prima lucrare fiind centrată în jurul trilului, unul dintre cele mai des utilizate elemente tehnice instrumentale, care se naște în prima secțiune a piesei, și, după ce treptat câștigă în amploare și viteză, atinge maximum de valorificare a sa în fuga din secțiunea a doua. În schimb, compoziția lui Erik Sandberg abordează jocul fascinant dintre tonal și atonal într-o manieră stilistică modernă dar deopotrivă ancorată în vechile tradiții vest-europene, aluziile polifonice făcând trimitere spre exemplu la arta lui Buxtehude.

Dedicat în mod deosebit tinerilor compozitori români, recitalul de joi seară ne-a reconfirmat încă o dată talentul excepțional al acestora, Sebastian Androne, Cătălin Crețu ori Diana Rotaru demonstrând că muzica contemporană autohtonă se poate sprijini pe o nouă generație remarcabilă ale cărei deschideri spre cele mai diverse trasee stilistice asigură deopotrivă o anumită continuitate și o doză de nou care va contribui cu certitudine la menținerea la înaltele cote apreciative de care se bucură tot mai mult școala componistică românească în context internațional.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Crazy world - Nicolas Simion Ensemble

Claviatură de lut proaspăt, corzi de sticlă topită, aer de catifea colorată și ecrane veghind din umbră. Nu este vorba despre vreo instalație sculpturală, ci de impresiile culese cu belșug într-o noapte de mai ce a purtat titlul *Crazy world* - o lume nebună, nebun de colorată!

24 Mai 2018. Sala Auditorium a UNMB, înconjurată de ferestre, plutind ușor deasupra orașului... la etajul 4 al mai-noului corp, Mediateca; ne aflăm în proaspătă înnoptare, întrucât muzica a început la ora 9 seară. Cvartetul multifacetat *Nicolas Simion Ensemble* și al lor proiect *Crazy World* i-a avut în componență pe Nicolas Simion (saxofoane, flaut, clarinet bas, caval), Antonis Anissegos (pian), Sorin Romanescu (chitară&electronics) și Ivanov Vladimir (sound designer). Ce au propus: un melanj între *acoustic* și *electronic*, între ideea muzicală scrisă și cea improvizată, în care *jazzul* a întâlnit și asimilat *muzica clasică contemporană*... sau invers? Delimitările s-au topit, granițele s-au estompat, iar ce am primit a fost cheia spre o lume sonoră bogată, generoasă, luxuriantă în timbralități și gesturi (deloc înșiruite, ci cu rost muzical) și, peste toate, am găsit greu de crezut că ceva era improvizat: fiecare motiv, cluster, întrebare,

răspuns, fiecare fir roșu, punctare metalică, surpriză timbrală - toate au fost atât de bine așezate, în câte-un cotlon temporal dedicat lor; nu aș fi schimbat niciun sunet. Materialul de la care s-a pornit a constat atât în schițe al căror autor este Nicolas Simion (cu titluri precum „Happy 12 Tone Row”, „Nori în Văzduh <Odă Partidului>” sau o piesă inspirată de - și dedicată lui - Marțian Negrea, numită „1st of March”), cât și în adaptarea unor lucrări de muzică clasică modernă/contemporană, ale unor compozitori precum Igor Stravinsky, Constantin Silvestri și Nicolae Coman (o mare surpriză pentru mine, întrucât mi-a fost maestru de compoziție...).

Aș putea spune că pianul mi-a fost cel mai apropiat: nu doar că acolo m-am așezat, în proximitatea lui, dar este și instrumentul pe care l-am studiat - și din această cauza poate am „înțeles” ceva mai mult din ce se întâmpla acolo. Am întrezărit în maniera de a cânta a pianistului o puternică formație clasică - ulterior am verificat și, într-adevăr, a studiat pianul clasic, dar și compoziția, ambele absolvite la Conservatorul din Salonic, Grecia. Cred că e un mare avantaj, apropierea intimă de mai multe genuri muzicale diferite înseamnă, practic, infinitatea la vârfurile degetelor... În momentele de virtuozitate (care au fost doar în serviciul muzicii - valabil și pentru ceilalți muzicieni) claviatura era modelată cu mare ușurință, clapele s-au unit pentru a forma fluvii dar s-au și dispersat în explozii pointiliste. Aglomerările precise, *invincibile*, aminteau de Ligeti (conexiunea am făcut-o ulterior, citind despre workshopurile de compoziție pe care Anissegos le-a urmat: s-a aflat și sub îndrumarea marelui compozitor). Cu alte cuvinte am fost foarte impresionată atât de prestația acestuia cât și de abordarea, stilul și *tonul* pianistic pe care le-am găsit destul de unice.

Saxofonul a fost o consecvență a căldurii, un fel de voce a umanului ce se adaptează schimbărilor de context dar își păstrează esența; totodată a fost, în cea mai mare parte, singura ancoră înfiptă în lumea *jazz*, întrucât muzica, de multe ori foarte cromatică, s-a asimilat perfect în direcția generală a festivalului, dar auzind timbralitățile particulare ale acestui instrument e imposibil să nu te gândești la universul jazzistic - totuși nu a fost unicul element cu această apartenență, întrucât au fost mai multe pasaje foarte „melodioase”, rupte direct din acea lume sonoră, sau din zona ei mai tradițională, cel puțin. Interpretul a alternat între mai multe instrumente (la un moment dat cântând chiar la două deodată): saxofon (sopran și tenor), clarinet bas, flaut, chiar și caval!

Nicolas Simion, Sorin Romanescu

Chitara electrică a avut parte, în proporție mare, de un tip de abordare complet diferit decât cel așteptat: într-adevăr, mai aproape de *muzica nouă*, prin explorarea unor moduri de

atac diferite și a unor sonorități inedite, devenind astfel când extensie a mediului electronic, presărând condimente sonore, din umbră, când (sugestia unui) instrument de percuție (am avut o mare surpriză cu *hang drum*-ul pe care nu îl localizam, până când am văzut cum degetele chitaristului coincideau fix cu ce auzeam!), dar a venit și în întâmpinarea nerăbdării mele de a-i asculta tonurile pline, cunoscute, cu secțiuni în care a apărut în planul principal – într-un ethos teribil de atmosferic, învăluitoare, care te asimilează în centrul lui.

Componenta electronică (*sound design*) a fost în manieră *live electronics*, amplificând gama de timbralități a instrumentelor: a adăugat ecouri, reverberații, distorsiuni și o multitudine de transfigurări – îmbinate fără cusur în țesătura acustică; în plus, a creat un mediu fluid, un lichid primordial în care cele trei instrumente au coexistat. A fost o parte absolut esențială a ansamblului.

Traseul muzical a parcurs variate – și foarte diferite, dacă nu chiar opuse! – ethosuri, dar trecerea de la o expresie la alta a fost cât se poate de firească și de naturală. De la tăcerile cele mai personale la exploziile cele mai energice, de la disonanțe aspre la melodicități familiare, de la gestualități cromatice la modalism ritmat, spiralat și hipnotic – aici a fost un moment în care erai participant cu toată ființa, cu tot trupul înglobat în această masă de sunete care anula gravitația, într-un intens suspans urmărind narațiunea ca și cum muzica însemna mai mult decât sunetele care o compun... – toate au avut, fiecare dar și prin traseul lor, un efect transformator, concertul fiind efectiv o experiență, calitate datorată atât muzicii în sine cât și unor muzicieni fantastici (din fericire și reali). La final eram copleșită de emoție (sigur, o senzație similară fiind trăită și în alte momente memorabile ale festivalului) și absolut încercată, cu o energie *electrică* – acea emoție a recunoștinței că ai avut oportunitatea de a fi prezent la un act artistic de calitate, creat de niște oameni minunați, a căror complexitate se zărește, întinzându-și crengile spre văzduh, din solul muzicii.

Irina VESA

Ansamblul airborne extended – tentația limitelor

Apartinăm unui veac pe care l-am putea investi cu atributele unei stări entropice avansate. Suntem martorii unei explozii de direcții aflate într-o continuă metamorfoză, la toate nivelurile existenței. Barierele tehnice nu mai generează o potențială limitare, ci doar dorința autodepășirii, iar încercarea – eșuată sau nu – de a realiza ceva nou transformă obiectul-concept într-o piesă de unică folosință, de "folosit și aruncat" fără să mai fie necesară validarea sa de-a lungul timpului pentru că prototipul unui "nou" obiect a fost deja creat. Tehnica aparaturii electronice se află într-o continuă evoluție, la fel ca cea a mănuirii mai mult sau mai puțin "clasice" a instrumentelor tradiționale. În dorința de a obține un spectru timbral din ce în ce mai variat, o sumă de autori contemporani au căutat să-și îmbogățească paleta de sonorități, prepararea

surselor instrumentale reprezentând una din principalele modalități de a accede la efecte fonice surprinzătoare.

În cadrul direcției **Matrix**, guvernate de sinergia biotehnică aptă de a alătura concepte aparent opuse precum libertatea improvizatorie și rigoarea algoritmului formal, recenta ediție a S.I.M.N. a programat patru evenimente spectaculare, definitorii pentru întregul parcurs al festivalului. Recitalul din 26 mai al ansamblului austriac **airborne extended** (realizat în colaborare cu Forumul Cultural din Austria și Societatea Internațională de Muzică Contemporană) a propus publicului bucureștean o suită de titluri incitante din perspectiva explorării interioare a fenomenologiei sonore. Flautista Elena Gabbrielli, clavecinista Sonja Leipold, harpista Coline-Marie Orliac și Caroline Mayrhofer – blockflöte/flaut Paetzold și-au etalat măiestria sincronizându-și intențiile interpretative în decursul celor șapte demersuri componistice pe care le-au oferit spre ascultare numerosului auditoriu din Sala "George Enescu" a Universității Naționale de Muzică.

Am remarcat, în succesiunea acestor șapte lucrări – intitulate *Hypotrophy* (Manuel Zwerger), *firewalk with(out) me*

Ansamblul airborne extended

Foto: Marius Văjdaica

(Margareta Ferek-Petric), *not.to* (Hannes Kerschbaumer), duo *Siciliano or Fauno che fischia a un merlo* (Salvatore Sciarrino), *The difficulty of crossing a field* (Alexander Kaiser), *pancrace royer* (Matthias Kranebitter) și, în final, *Masken* (Adina Dumitrescu) – abilitatea cvartetului instrumental de a survola stări emoționale, de a-și potența gradual traseul evolutiv, de a contura orizonturi stilistice complementare, de a creiona cu lejeritate structuri dinamice și agogice care au conferit personalitate fiecărei construcții muzicale, de a expune neostentativ un vast arsenal efectologic, creator de atmosferă. Trimiterile metastilistice ale partiturii lui Matthias Kranebitter și nivelurile subtile ale jocului cu măști din scenariul piesei Adinei Dumitrescu au fost evidențiate cu naturaleză, instrumentistele implicându-se firesc în rafinatul dialog timbral, riguros controlat din punct de vedere tehnic la etajul tuturor parametrilor sonori.

Cu siguranță, ingenioasa întrepătrundere a culorilor instrumentale din componența ansamblului **airborne extended**, reliefată în fiecare din reperele componistice dedicate formației, va reprezenta și în viitor o provocare pentru creatori, valențele multiple ale acestei combinații nuanțate de timbruri sugerând, prin ineditul lor, noi transcenderi ale registrului uzual către alte tentante formulări posibile.

Loredana BALTAZAR